

GELENEKSEL KURU TAŞ DUVARLARIN RESTORASYONU İÇİN ÖNERİLER

2021 YILINDAKİ YANGINLARIN ARDINDAN DAĞLIK ARAZİDE KURU TAŞ TERASLARIN METODOLOJİSİ VE ÖNEMİ

Sevina Floridou

Bu döküman, İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç'ten katkılar alan AÇA ve Norveç Hibeleri 2014-2021 Aktif Vatandaşlar Fonu Kıbrıs programı kapsamında finanse edilmiş olan Pyranakampi– Alevlerden Geleceğe Projesi için hazırlanmıştır.

Geleneksel kuru taş terasların restorasyonu metodolojisi ve Kıbrıs coğrafyasındaki öneminin araştırılması

İçindekiler

Giriş	2
Arazide kuru taş teraslamanın önemi	
Arapapas ve Eptagonia köyleri arasındaki arazi.	4
Yeraltı akiferlerini besleyen bölgeler.	4
Kurutaş terasların ve biyolojik çeşitliliğin önemi.	6
Kuru taş duvar montajının karakteristik yolları	8
Kaynakça	10
Ek: Restorasyon süreci ve inşaat yöntemi (mimari bölüm) açıklamalı çizimler).	11

Fotoğraf ve planlarla birlikte mevcut metnin hazırlanması halen devam etmektedir.
Arazi iyileştirme çizimlere dayanmaktadır ve yazarın Proje sırasında topografik haritalamalar, saha çalışması ve ilgili araştırmalardan elde ettiği bilgilerle desteklenmiştir.
' Πυρανάκαμψη -Alevlerden Geleceğe (yangın sonrası canlandırma).

Proje tamamlandığında Türkçeye çevrilecek.

Arazi açıklaması Rapor ve Eylemler

Sevina Floridou Miras Mimarı-Konservatörü

Şekil 1, 2021 yangınlarının hemen ardından yanan kalan arazide ortaya çıkan kuru taş duvar.

Giriş

İki kuruluş **Laona Vakfı** ve **Kıbrıs Çevre İnisyatifi**, 2021 yılında Limasol ve Larnaka ilçelerine bağlı 8 köyü etkileyen Trodos bölgesinde çıkan yangınların ardından ve ayrıca 3 köyün etkilendiği Girne bölgesindeki (1995 ve 2022) yangınların ardından güçlerini birleştirdi. Her iki kuruluş arasındaki ortak anlayış, orman yangınlarının adanın tamamını etkilemesi ve sınır tanımamamsıdır.

Her iki grup arasındaki iş birliğinin amacı, adanın tamamında hem güneybatıdaki Trodos Sıradağları'nda hem de kuzeydeki Girne Sıradağları'nın alçak yamaçlarında, deniz seviyesinden yüksekliği 100 ila 850 m arasında değişen bölgelerde, yangından etkilenen yerel topluluklarda, aşağı dağ sıralarındaki ortak tarihi kuru taş teraslı peyzaj alanlarının önemi konusunda farkındalık yaratmaktır.

Bu teraslı alanlar aynı zamanda adanın her yerinde tekrarlayan orman yangınlarından etkilenen alanlar olurken, her iki toplumun tarım mirasının bir parçası olarak yüzlerce yıl öncesine dayanan tarihi kuru taş teras yapımı adanın tarihi tarımsal arailerini de şekillendiriyor. Bu bağlamda teraslar, önemli bir somut olmayan kırsal kültür mirası varlığı olmasının yanı sıra, özellikle yangınlar sonrasında dağ yamaçlarının aşındırılması sonucu oluşan toprak ve su erozyonunun önlenmesi açısından da önemini ortaya koymuştur. Ancak öyle görünüyor ki, gelecekte olası yangınların kontrol altına alma konusunda da oynayacakları bir önemleri vardır.

Arazide kuru taş teraslamasının önemi

Medeniyet ve doğa, birbirini güçlendirerek, kuru taş teraslı arazide arkeolojik, tarihsel arazi, sosyal ve aynı zamanda tarımsal-çevresel ve ekolojik öneme sahip, simge miras yapılarına dönüşerek yan yana gelişiyor.

Hem kadınların hem de erkeklerin çiftçilik uygulamalarıyla şekillenen bu özel arazi, evrim geçirerek oluşma sürecinin, çağlar boyunca insanların pratik ihtiyaçlarına hizmet eden bir toplumsal ortaklık alanına yükseltildiği bir bölgedir. Ayrıca geleneksel mahsul ve hayvan yetiştiriciliği ekiminin 'işletme zincirindeki' insanların pratik ihtiyaçları olarak fayda sağlamıştır. Uygulamada arazinin yeniden düzenlenmesi süreci başka faydalar da sağlamıştır; Yağmur suyunun akışını kontrol eden, toprak erozyonunu önleyen ve aynı derecede önemli olan su tablasının yeniden doldurulmasını ve zenginleştirilmesini kontrol eden bir yönetim sisteminin başarılmasıdır.

Kuru taş duvarlar, eğimli tarlalar boyunca bulunan gevşek taşların yeniden düzenlenmesiyle, taşlar aynı arazi içinde duvarlar halinde istiflendiğinde düz tarım arazisi şeritleri oluşturularak ortaya çıkıyor. Bu destek duvarları herhangi bir bağlayıcı harç kullanılmadan oluşturulur.

Kullanılan taşların türü ve doğal olarak kırıldıkları boyut, bu yapıların bağlayıcı bir harç kullanılmadan montajının ve arazinin yükseklik ve genişlik ölçeğine organik olarak bağlanmasının ölçeğini belirler. Bu tür düzenlemelerin ölçeği, her bir araziye kendi organik karakterini, çevresi ile denge içinde aşlayarak, her bir benzersiz arazinin daha geniş ölçüsünü belirler. Bağlayıcı harcın bulunmaması, yapının geçirgen olmasını sağlar, yağmur suyu akışını yavaşlatır, aynı zamanda kontrollü bir şekilde yayılmasını sağlayacak şekilde sızarak teraslı yüzeylere ekilen bitkileri uzun süre sular. Ayrıca, su akışının taşıdığı toprak ve alüvyonların kademeli olarak aşağıya inmesi de kontrol altına alınarak teras toprağı zenginleştirilir. Bu yavaşlayan akış aynı zamanda çok çeşitli ekosistemleri ve biyolojik çeşitlilik habitatlarını da desteklemektedir; yalnızca teraslı alanların kenarlarında değil, aynı zamanda teraslı duvarların taş boşluklarında da gelişmektedir. Bu kuru taş teraslar, Kıbrıs Rum lehçesinde d'omes (ve Kıbrıs Türk lehçesinde 'vo'mi) olarak bilinir. Bunlar asırlık yapılarıdır, araziye bozmayan ve değerini artıran bu toprak yapıları bize miras bırakan isimsiz çiftçilerin emeğinin sonucudur.

Geçmiş yüzyılların kuru taş teraslı arazilerinin inşası, arazinin doğasını etkilemez, ancak mevcut önemini ve kullanımını geliştirir. Bu tür yapılarda kullanılan taşlar, tamamen yakın çevreden gelir (muhtemelen arazinin tarih boyu geçirdiği erozyonun bir sonucu). Kuru taş duvarların kuru montajı, sağlamlık ve bütünlük ile zemine kök salmasını sağlar. Plastisite aynı zamanda duvarın içine taşların boyutlarına göre dikkatli bir şekilde seçilmesi, derecelendirilmesi ve yerleştirilmesi süreciyle montaj boyunca da elde edilir. Bu süreç, her biri akan suyun baskısı altında bulunan toprağı desteklemenin 'yaşayan' maddeliğine yanıt veren, birbirini izleyen nesillerin yüzyıllarca uygulamalı bilgeliğiyle şekillenmiştir.

Kuru taş terasların özel bir özelliği ister topraktan ister sudan ister yerçekiminden kaynaklansın, arazinin maruz kaldığı basınç koşullarına uyum sağlama yetenekleridir. Kuru taş duvarlar, çatlak oluşturmadan yerleşir ve kıvrılır, çünkü harç veya diğer dolgu maddelerinin bulunmaması, yapıya toprak ve sudan kaynaklanan basınçlara ve hatta deprem sarsıntılarına karşı esneklik ve uyum sağlar. Böylece duvarlardaki tek tek taşların hafifçe hareket etmesine ve yerleşmesine izin verilir, böylece duvarın genel şekli hem yüzeyini hem de doğrusallığını etkileyerek yoğun bir şekil bozukluğu olmadan ayarlanır. Kuru taş duvarlar dondan, aşırı deformasyonlardan vb. etkilenmez ve yukarıdaki nedenlerden dolayı kuru taş duvarlardaki çökme, tüm yapıyı yıkmadan çoğunlukla lokalize olur, böylece teras desteğinin düşmüş bir kısmının onarımı kolayca yeniden yapılabilir. Kuru taş duvarların bakımı düzenli yapıldığı sürece aşırı hava koşullarından ya da ani iklim değişikliklerinden etkilenmez.

Kuru taş terasların düzenli bakımı 1960'larda ve sonrasında az çok durdu. Bugün Kıbrıs'ın terk edilmiş teraslı arazisinde gözlemlenebilen uzun vadeli hasarlar genellikle kısmi heyelanlardan kaynaklanmaktadır, ancak aynı zamanda diğer taş binaların inşası için taş madenciliği gibi insan faaliyetlerinden de kaynaklanmaktadır. Ancak son yangınlar, çöküşün başka bir talihsiz nedenini daha ortaya çıkardı: Yüzyıllar boyunca sıkı bir şekilde bir arada tutulan taşlar, yangının terk edilmiş terasları süpürmesiyle birlikte acımasız sıcaklıklar altında parçalanarak çakıllara dönüştü. Bu, yangından etkilenen arazide geniş alanların genel olarak çökmesine yol açtı.

Arapas ve Eptagonia köyleri arasındaki arazi

Deniz seviyesinden 375 ila 470 m yükseklikte köylerin bulunduğu vadiyi, doğu Troodos Sıradağları'ndaki Machairas dağlarından gelerek adanın güney kıyısına dökülen Vasilikos nehri sınırlar. Çok sayıda mevsimsel dere, vadi kenarlarını kaplayan derin yarıklar boyunca nehre boşalır. Commandaria şarabı ilk olarak orta çağda bu vadide üretildi (Weaver 2021).

Temmuz 2021'de vadiyi acımasızca kasıp kavuran yangın, mevsimlik akan dere yatakları ve ormanlık koruların yanı sıra meyve bahçeleri, zeytin ve keçiboynuzu korularının yanı sıra köy evleri, çiftlikler ve seralar da dahil olmak üzere 55 kilometrekarelik orman arazisini yok etti.

Yangının geçmesi aynı zamanda geniş bir alan üzerinde akiferi zenginleştiren bir sistem olarak işlev gören, birbirine kenetlenmiş üç farklı parçadan oluşan tarihi arazinin kademeli parçalanmasını da ortaya çıkardı (bkz. Şekil 2): Ormanlar ve toprak örtüsü yandı. Vadiyi çevreleyen üst dağ yamaçlarında, yamaçların orta kesiminde ise yangın, kuru taş yapılarla desteklenen terasları ortaya çıkardı. Aynı zamanda kırsal arazinin üçte birlik kısmı olan ovalar sürekli olarak inşaat baskısı ile karşı karşıyadır.

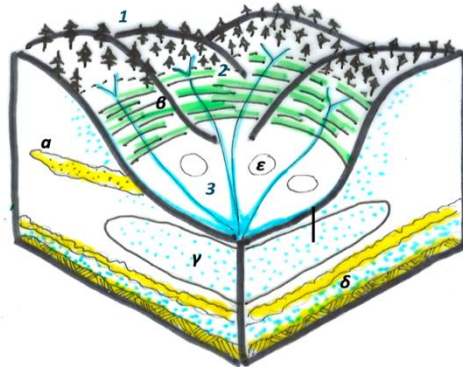
Ancak yanmış bitki örtüsü aynı zamanda vadi yamaçları boyunca uzun süredir terk edilmiş kuru taş duvar yapılarının farklı türlerini de ortaya çıkardı; harman yerleri, eski üzüm bağlarının bağlantısız kısa kuru taş teras destekleri; yerel lehçede 'dei'mmata' olarak adlandırılan, güçlü sellerin akışını engellemek için kullanılan, akan derelere dik doğrusal dolgu yapıları; örneğin tahıl ve meyve bahçesi ekimi için teras sıraları. Terk edilmiş ve aşırı büyümüş kuru taş teraslar, yangın tarafından yok edildikten sonra tüm yamaçlar boyunca ve yok olan ormanlara kadar uzanacak şekilde ortaya çıktı. Üst yamaçlar boyunca yanmış ağaçların silüetinin önünde, alt katlarda, son 50 ila 100 yıldaki aşırı büyümenin istila ettiği terk edilmiş taş teraslar ortaya çıktı. Bu orta teras bölgesi ile zeytinliklerin yanı sıra alt vadi tabanındaki küçük ormanlık alanlar arasında da bakımsızlık sonucu aşırı büyümesi nedeniyle yok olan ilişki ortaya çıktı. Bununla birlikte, alt alanlar ile orta bölge terasları arasındaki ikinci ilişkinin silinmesi devam etmekte olup, yoğun kentsel gelişim ve adanın tüm ovalarında meydana gelen arazi kullanımındaki değişiklikler nedeniyle kaçınılmaz olarak fark edilmemektedir.

Yangınlar, hem yangından zarar gören sekiz köy arasında, hem de yukarıdan aşağıya doğru dağ zirvelerinden alçak kotlarına kadar 375 ila 850 metre arasında değişen vadiyi de not ettiğimiz araziye ortaya çıktığı haliyle gözlemlememizi sağladı.

Vadi yamaçlarının bu dikey 'okunması' sayesinde, yukarıda açıklanan üç bölgenin, bu özel alçak dağlık araziye bütünüyle ait olduğu tespit edilebilir. Bu üç bölge, arazinin konfigürasyonunu bir arada tutan önemli bir sistem oluşturur ve aşağıdaki Şekil 2'de açıklandığı gibi yeraltı su tablasının yeniden doldurulmasından sorumludur. Yanmış ve çıplak kalmış alanlarda ortaya çıkan şey, bu üç temel ve ayırt edici parçadan bir veya daha fazlasının yok olmasının, çölleşmeye yol açan korkunç (ancak tamamen geri döndürülemez olmayan) sonuçlara yol açtığıdır.

Yer altı akiferlerini besleyen bölgeler

1. Millison (2022) ilk bölgeyi '**şapka**' veya '**baş örtüsü**' olarak **adlandırıyor**. Üst dağ yamaçları boyunca orman bitki örtüsü ile tanımlanır. Ağaçların bu seviyelerdeki yaprakları, öncelikle yaprakları aracılığıyla nemi (yağmur ve hatta sis) yakalayıp aşağı doğru ve kök sistemine yönlendirerek, yağmur suyunun toprağın derinliklerine akışını yönlendirir. Derin, geçirgen olmayan kaya oluşumlarının jeolojik alt katmanındaki varlığı, bitki örtüsünün (α) varlığı nedeniyle yer üstü akışının yavaşlatılması koşuluyla, yeraltı suyunu tutan akiferlerin muhafaza edilmesini sağlar.
2. İkinci bölge olan kuşak, tarımı kolaylaştırmak için kuru taş duvarlarla desteklenen terasların oluşturulmasıyla çağlar boyunca insan müdahalesiyle belirlenmiştir (β) . Bu kuşak bölgesi, üst orman ve alt alan seviyelerini bir arada tutar. Teraslama, orman ve ovalar arasında yer alan arazi boyunca şeritler halinde görülen, orman kenarının en alt seviyelerinden başlayabilir. Muhtemelen bu nedenle bu gruplara yerel dilde 'dei'mmata (δήμματα), yani araziye mevsimsel seller tarafından sürüklenmekten 'bağlayan' ve bir arada tutan unsurlar olarak anılır . Teraslar, ikili etkileri sayesinde yağmur suyunun yüzey akışını geciktirir ve böylece yağmur suyunun yakalandığı yere sızmasına ve geçirgen olmayan 'akifer' (α) alt katmanlarını zenginleştirmesine zaman tanır.

Şekil 2, (Andrew Millison, 2022'den sonra). Temel bir taslak çizim, yağmur suyunun yüzey hareketi, arazideki kıvrımlardan aşağı doğru akması (β) arasındaki hidrojeolojik ilişkiyi ve suyun üç katmanlı geniş bir bölge topografyası aracılığıyla nasıl kontrol edildiğini gösterir. (1) Ormanlar tepelerin ve dağların üst kesimlerini kaplar ve akiferi (α) besler. Orta teraslama bölgesi (2), araziye erozyona karşı destekler ve dağ tepeleri ile vadi tabanındaki alt alanlar (3) arasında yumuşak bir geçiş oluşturur. Özellikle yağmurlu kış aylarında, bu üç katmanlı sistem, sağanak akışa engel olacak şekilde oluşturulan teraslı alanların, yalnızca yüzeyde akan suyu hapsetmesine değil, aynı zamanda akışını yavaşlatarak aşağıya sızması için de zaman tanınmasına olanak tanır ve alt yeraltı katmanlarını (γ ve δ) daha da zenginleştirir.

En alt kesim, su toplama sisteminin ' **tabanını** ' veya ' **ayağını** ' oluşturur ve büyük ölçüde kış aylarında geciktirme yoluyla toplanan yeraltı suyundan yararlanan vadi tabanından oluşur. Yukarıdaki terasların hareketleri ve daha geniş serbest akifere sızma (γ), ovalarda halihazırda kontrol altında olan su akışı, topografyaya göre ya doğal akarsular yoluyla ya da yüzey taşkınlarından daha fazla yararlanmak için oluşturulan çiftçi kanal ağları aracılığıyla yüzeye yayılarak onu ekili alanlara yönlendiriyor. Bu arada tarlaların toprağındaki nem, kış aylarında yavaş yavaş biriken serbest akifer sayesinde zenginleşiyor. Bu alt seviyedeki toprağın korunması, fazla suyun toprak kanallarda depolanıp ihtiyaç halinde tarlalara yönlendirilmesi veya taş yüzeyli depolarda veya göletlerde depolanmasıyla sağlanır. Bu alt bölgede zenginleştirilmiş akiferden yararlanan kuyular da bulunabilir, ancak bunlar son zamanlarda mekanik pompalama yoluyla aşırı derecede sömürülmüştür.

Bu modeli tanımak, akiferi zenginleştirme kapasitesine zarar vermeden nasıl (ve ne kadar) inşa edileceğine ilişkin daha geniş bir bölgesel planlama yöntemini şekillendirir.

Geçmişte, kazılmış su kanallarının toprak kenarlarında yabancı bitki yetiştiriciliği teşvik ediliyordu. Toprak kenarların çökmesi, tutulan nemle sıkıştırılarak ve dikilerek önlenirdi. Ancak bunların düzenli ve zahmetli bir şekilde onarılması gerekiyordu.

Alt arazi bölgesindeki daha derin basınçlı akiferin zenginleşmesi, gözenekli kayalardan oluşan jeolojik katmanların, sınırlı akiferi (δ) oluşturan geçirimsiz formasyonlar arasına sıkıştırılmasıyla sağlanır. Bu derin yer altı katmanları yalnızca yukarıda açıklanan yüzey sistemiyle zenginleşmekle kalmıyor, aynı zamanda çok daha geniş bir alandan da zenginleşiyor ve bu akiferde depolanmış su yüzlerce, hatta binlerce yıllık olabilir. Oluşturulan kuru taş teraslı arazi aracılığıyla doğrudan insan müdahalesi olarak yüzeydeki su akışı kontrol edilmediği sürece bu derin su depolanmanın sağlanamayacağını belirtmekte fayda vardır.

Doğal arazinin aktif aktörleri olarak tarımcılar (hem erkek hem de kadın), yalnızca çiftçi olarak değil, aynı zamanda sezgisel çevre mühendisleri ve hatta arazinin koruyucuları olarak hidrografik ağ ile meşgul oldular; çünkü eylemleri çevredeki topografyayı şekillendirdi ve onu ekolojik olarak geliştirdi. Pelekanos, 2018).

Zamanla ve daha çağdaş bir bakış açısıyla bakıldığında, tarımcıların üstlendiği ek bir rolü ayırt edebiliriz. Tarımcılar, araziyi 'şekillendirenlerin' ötesinde, zaman içinde insanlar tarafından yönetilen, sürekli gelişen tarihi bir tarımsal topografyanın koruyucuları olarak da geliştiler. Bu kapsamda kuru taş teras oluşumuna ilişkin bilgi 2018 yılında kabul edilerek UNESCO'nun Dünya Somut Olmayan Miras Listesi'ne alındı. Kıbrıs ve Yunanistan, Hırvatistan, Fransa, İtalya, Slovenya, İspanya ve İsviçre ile birlikte teraslı araziler proje başvurusunun yazılmasında başı çekti.

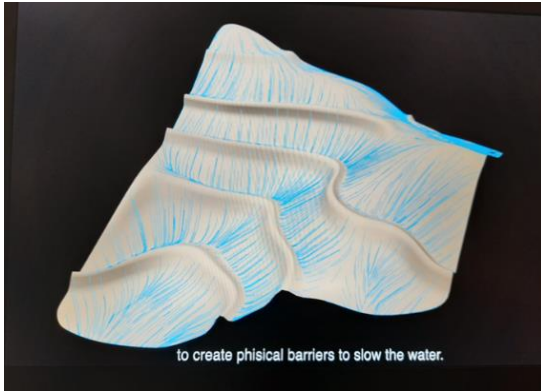
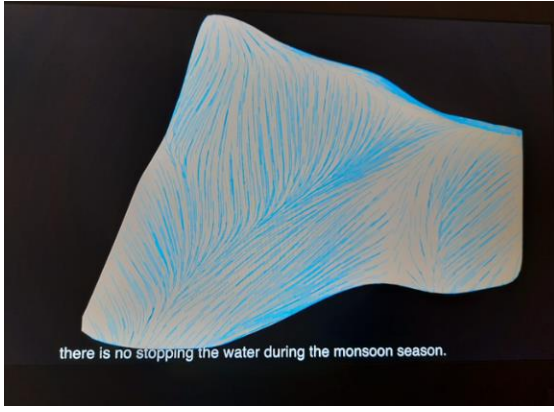
Yunanistan, suyun sulama yoluyla insan hareketi ile ilgili tarımsal bilgi ve fiziksel faaliyetleri bu mirasın soyut ve ayrılmaz bir parçası olarak tanıyıp kaydederek daha da ileri gitmiştir; çünkü su kullanımı, toplumu şekillendiren ayrılmaz bir parçadır. Kıbrıs'ın da bu tarihi kültürel arazilerin karakteri, muazzam büyüklükte kültürel önem arz eden birleşik doğal ve tarihi yapılardan biri olan teraslı arazi algısını genişletmesini, gerektiriyor

Kuru taş teraslarının ve biyolojik çeşitliliğin önemi

Kuru taş terasların bir başka önemide, boşluklarında biyolojik çeşitliliğin nasıl desteklendiğidir. Teras inşaatçıların birincil hedefi olmasada kırsal kesimdeki insanlar tarafından, özellikle kendi kendine tohumlanan bitkiler ve yiyeceklerini tamamlayan şifalı bitkiler ve aynı zamanda tıbbi ihtiyaçları da dahil olmak üzere, yaşamın tüm yönlerinin değerine dair doğuştan gelen anlayışlarının bir parçası olarak kabul edilir.

Ataların bilgeliği, bu mütevazı duvarın, değer verdikleri ve korudukları sistemin yaratıcıları ve koruyucuları olarak çalışan çiftçiler tarafından değer verilen, nadir bir yaşam mikrokozmosu içerdiğini takdir edilir (Pelekanos, 2018).

Teraslı habitatın bu kırılgan taşlarla çevrili mikrokozmosunda mantarların, bitkilerin ve hayvanların hassas ve nadir yaşam döngüsü, aynı zamanda hem insan yapımı bir sistem hem de insan yapımı bir sistem olarak çalışan, son derece basit ve özgün bir antropojenik sistem olarak tanımlanabilir. Yaban hayatının bir parçası olarak uyum içinde bir arada var oluyoruz. Bu, aynı zamanda doğal, tarlalara ait, çevresi ile tam bir uyum içinde oluşturulmuş, tanınmış yapay bir sistemdir.

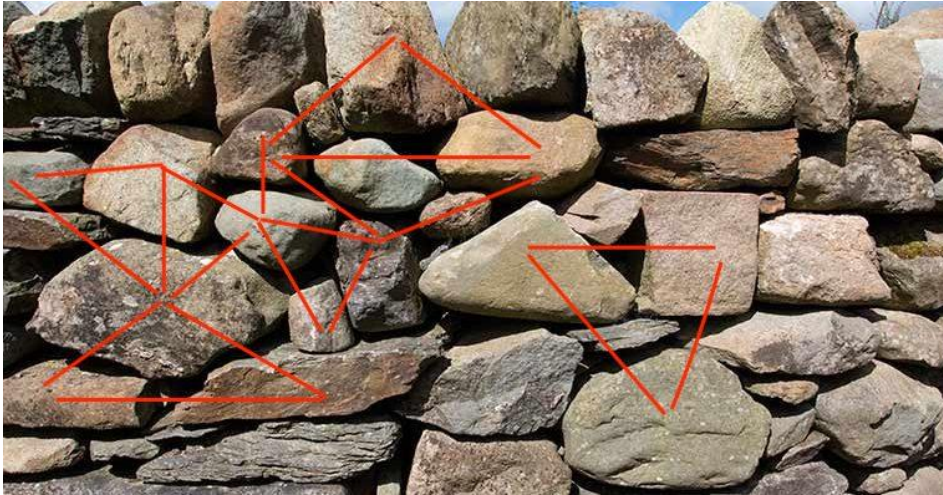
Şekil 3.4.5.6: Amsterdam Steidlich Müzesi'nin 2022 tarihli "Kahrolası arka bahçemiz" başlıklı sergisinden, ¹Meksika'daki tarihi teraslı arazilerin restorasyonunun önemini gösteren üç boyutlu arazi modelleri. 3D dijital arazi görüntüleri, öncelikle taş terasların sınırlayıcı etkisi olmadan (üstte solda) yağmur sularının arazi boyunca akışının nasıl görüldüğünün ve ardından akan suyun türbülansının kontrol edilme şeklinin önemini açıklıyor. Bitkilerin sulamaya ihtiyaç duymadan gelişmesine olanak tanıyan doğal 'kıvrımlar' veya setler (sağ üstte ve sol altta) oluşturarak (sağ altta). Bu model, tarihi teraslı arazilerde bulunan belgelenmiş plandır. Bu inşa edilmiş 'bariyerlerin' amacı aşağı doğru olan sağanak akışın kontrol altına alınmasına izin vermektir, böylece ekim alanları daha fazla sulamaya gerek kalmadan 'kuru' olacaktır. Bu görseller, Laona Vakfı'nın 2022 sonbaharında gönüllüler için düzenlediği teras arazi restorasyonu atölyeleri için yazar tarafından oluşturulan eğitim özetinde kullanıldı. (metodoloji ve sonuçlara ilişkin atölye özetine bakın).

¹ Sergi Mayıs'tan Kasım 2022'ye kadar sürdü; izleyicileri iklim krizini, madencilik etkilerini, sömürgeciliği ve çevre adaleti de dahil olmak üzere arazi üzerindeki eylemleri yeniden düşünmeye davet eden tematik gösterilerle gerçekleşti.

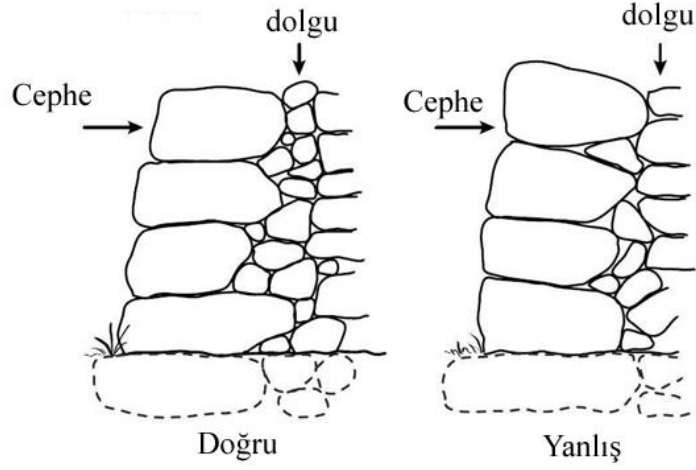
Kuru taş duvar montajının karakteristik yolları

Şekil 7, Kurutaş teras duvarları biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunmaktadır.

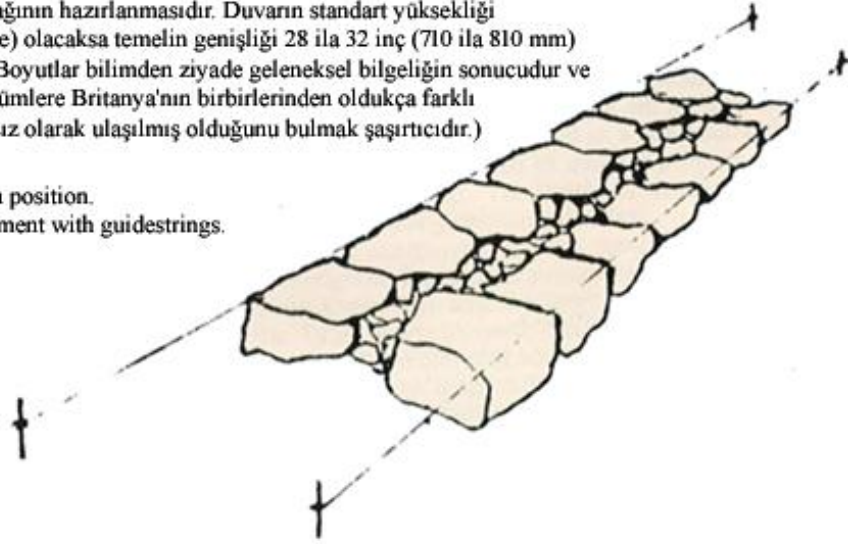
Şekil 8, Farklı boyutlardaki taşların bir araya getirilmesi, iki taşın her zaman bir üçüncüyü desteklemesi ve taşların arasındaki boşlukların her zaman bir sonraki sıranın taşlarıyla örtüşmesini sağlayacak şekilde olmalıdır. La Gomera adasından usta bir zanaatkar, inşaat sürecini " Üçgenleri düşünüyorum " şeklinde tanımladı.

Şekil 9, Kuru taş teraslı bir duvarın arka dolgusunu gösteren doğru ve yanlış kesit.

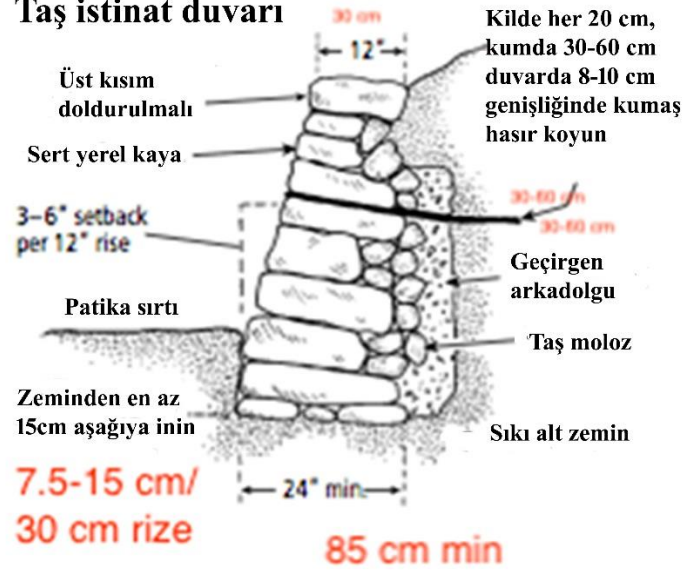
İlk aşama temel yatağının hazırlanmasıdır. Duvarın standart yüksekliği 4 fit 6 inç (1,37 metre) olacaksa temelin genişliği 28 ila 32 inç (710 ila 810 mm) arasında olacaktır. (Boyutlar bilimden ziyade geleneksel bilgeliğin sonucudur ve benzer optimum ölçümlere Britanya'nın birbirlerinden oldukça farklı bölgelerinde bağımsız olarak ulaşılmış olduğunu bulmak şaşırtıcıdır.)

Foundation stones in position.
Note the exact alignment with guidestrings.

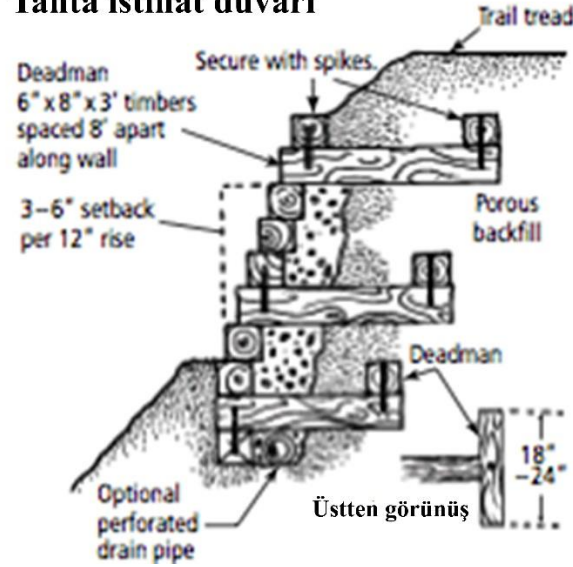

Şekil 10, Kuru taş temel tabakasının çizimi (Garner, 2005, s.10'dan).

Taş istinat duvarı

Tahta istinat duvarı

Yukarıdaki Şekil 11a : Dik yamaçlarda terasları stabilize etmek için kuru taş duvarlar inşa edilir.

(Aşağıdaki Şekil 11b): Bazı çok dik eğimlerde, erozyonu ve çökmeyi önlemek için ahşap istinat duvarları inşa edilebilir.

Καυνακça

Garner, Lawrence (2005). Kuru taş duvarlar, A Shire Book, CIT Printing Services Ltd, Basın Binaları, Pembrokeshire.

Floridou Sevina, (2020). *Küçük Geniş Dünya: Salamiou'daki Teraslı Üzüm Bağlarının Terk Edilmesi ve Yeniden Canlandırılması*, Teraslı Manzaralar Dergisi, Kıbrıs, Cilt. 1 Sayı. 1, Coventry Üniversitesi.

Hadjisavva-Adam Irene, ve diğerleri, ed. (2007). Ξερολιθικές Κατασκευές της Κύπρου , Kıbrıs'ın Kuru Taş Yapıları, Kıbrıs Basın ve Enformasyon Bürosu.

Καπετάνιος, Αντώνιος (2018). Λίθινοι Τοίχοι, Τοιχίζοντας και διευθετώντας τον φυσικό χώρο, έκδοση Α. Καπετάνιου, Αθήνα, <https://www.kitap-istasyonu.gr/Ürün.asp?mi?Kimlik=49135>

Kitchener, HH (1878-1882). Kıbrıs Adasının Trigonometrik Araştırması, Harita Sayfası 13. İskoçya Ulusal Kütüphanesi, <https://haritalar.nls.uk/ingiltere/goruntule/103246409>.

Millison, Andrew, (2022). Batan Su Tablası Nasıl Kurtarılır, https://youtu.be/7fXJ3G49pY?si=SP3uIL_Rv1lx-qRe

Pitta Anastasia ve Theodosiou Antonia (2019), Uluslararası Anıtlar ve Sitler Günü: Kırsal manzaralar/ Διεθνής μέρα μνημείων evet χωριών : Αγροτικό Evet , evet Πέτρα στην Πέτρα , Τμήμα Αρχαιοτήτων , ICOMOS Κυπριακό Τμήμα .

Woys Weaver, William (2021). Commandaria: Kralların Şarabı, En Tipis Yayınları, Lefkoşa.

Bu, çok önemli bir şey değil. 4838 Κλίμακα 1: 5000, ημερ.1918.

Tapu ve Kadastro Dairesi, Kadastro harita no. 4838, 1 5000 ölçekli, 1918 tarihli.

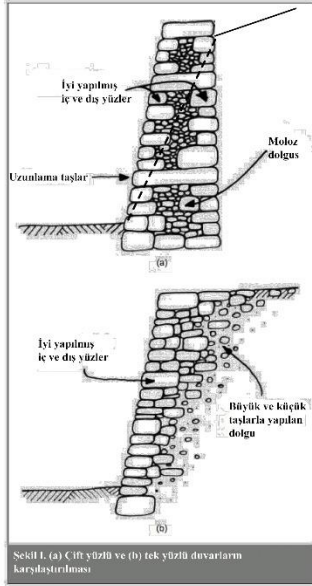
Ek: Restorasyon süreci : İnşaat yöntemi (açıklamalarla birlikte mimari kesit çizimi)

GEWNEL PARAMETRELER

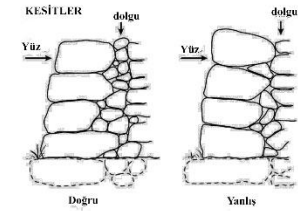
KURU DUVAR KESİTİ

TIP A: İKİ YÜZLÜ SERBEST DUVAR

TIP B: TEK YÜZLÜ İSTİNAATLI KURU TAŞ DUVAR

Şekil 1. (a) Çift yüzlü ve (b) tek yüzlü duvarların karşılaştırılması

TIP 1

MEVCUT KURU TAŞ DUVAR - GELENEKSEL METODOLOJİYLE ONARIMI HER İKİ TARAFTA DA BULUNMAKTADIR. GEREKLİ YERLERDE ÇAPRAZ TAŞLARLA DESTEKLEME GERÇEKLEŞTİRİLMELİDİR. TAŞINACAK ÇAPRAZ TAŞ TAKVİYESİ İM ARALIKLAR X 50 CM YÜKSEKLİKTE DÖNÜŞÜMLÜ DOĞRULTULARDA.

TIP 2

YENİ KURU TAŞ DUVAR - GELENEKSEL METODOLOJİYLE YENİ İNŞAAT TEK YÜZÜ, ARKA EĞİMİNE KARŞI KÜÇÜK TAŞ DOLGULU TEK YÜZÜ. GEREKLİ YERLERDE ÇAPRAZ TAŞLARLA DESTEKLEME GERÇEKLEŞTİRİLMELİDİR. TAŞINACAK ÇAPRAZ TAŞ TAKVİYESİ ÇIKIŞ İM ARALIKLAR X 50 CM YÜKSEKLİKTE DÖNÜŞÜMLÜ DOĞRULTULARDA.

DUVARI BİRLİKTE TUTMAK İÇİN YENİ KAPAK

DİĞER ÖZELLİKLER

Zemin Hazırlığı

İhale aşamasında istekli, başarıyla tamamlanan projelerin örneklerini sunmalıdır.

İş söz konusu eserle benzer tipolojiye sahiptir.

İstekliler, başlamadan önce, mimarınet talep ettiği kusurları ve düzeltmeleri görüşmek üzere 1 x 1 m

yüksekliğinde bir maket sunabilmelidir.

Alanın çevresine dağılmış olan taşların yeniden bir araya getirilip tasnif edilmesi gerekmektedir.

Batıdan ve caddeye bakan yönlerden indirilen taşlar

bunların yerinde olduğu her yerde muhafazanın tamamı (Haziran 2017'deki antenlerden görüldüğü gibi)

Ve

Çevre boyunca kepenk desteği olarak yanlış kullanılan parçalar sökülecek ve şu şekilde sıralanmıştır:

- Mimari pervazlı veya yontulmuş taştan yapılmış tüm taşlar, kaba kesme taşlardan ayrılacaktır.

ve diğer mimari parçalarla birlikte saklandı. Bu Arkeologun onayıyla gerçekleştirilecektir.

Yüklenici, kuru taş duvarların yeniden inşasında kullanılacak üzere kaba kesme taşların geri kalamını birleştirecektir.

- Kuru taş duvarların yeniden inşası için gereken taşların geri kalamı 3 ila 4 boyutlarında düzenlenmelidir.

(en büyüğünden/en uzunundan en küçüğüne).

Gerektiğinde kuru taş duvarların yüksekliğini arttırmak veya yeni kuru taş duvarlar inşa etmek için,

benzer taş kaynaklanmalıdır

güvenilir bir taş ocakı/tedarikçi veya yüklenicinin kendisi tarafından kesilen, mimar tarafından onaylanmış.

Hiçbir surette başkasından taş alınmaz.

situ duvarlar veya yapılar.

Yüklenici, taşları tedarik kaynağından aldığına dair belgeyi UNDP'ye sunmakla yükümlüdür.

Arızalı tüm kepenk, armatür vb. kaldırılarak zemin hazırlanacaktır.

Arızalı arazide ortaya çıkarılan tüm çipek soğanları, tohumlar ve mevcut bitki örtüsü

Kazı elle dikkatlice çıkarılmalı ve saklanmalıdır.

Peyzaj Mimarı gözetiminde uygun koşullarda dikilir ve yeniden dikilir.

tarafından bulunan veya önerilen aynı derinlikte

L/Mimar yine aynı denetim altında çitin çevresi boyunca.

TEMEL - TIP 3 (DİKLİ DUVAR) VE TIP 2 İÇİN (AYRICA GEREKLİ YERLERDE TIP 2 İÇİN TEMELİN ONARIMI) ÖLÇEK 1 : 20

YÜKLENECİNİN MEVCUT KURU TAŞIN YENİDEN İNŞA EDİLMESİ - GELENEKSEL METODOLOJİYLE HER İKİ TARAFTA TAŞINACAK 12.5 M YÜKSEKLİĞİNE KADAR YAPILACAK ÇAPRAZ TAŞLARLA DESTEKLEME SIKIŞTIRILMIS BİR FURKAN TAŞIN. ÇİZGİLERİ YOKLAMA İÇİN SİMSİMLİ DİRİSLERDE İM ARALIKLAR X 50 CM YÜKSEKLİKTE DÖNÜŞÜMLÜ DOĞRULTULARDA GERÇEKLEŞTİRİLMELİDİR. TAŞINACAK ÇAPRAZ TAŞ TAKVİYESİ ÇIKIŞ İM ARALIKLAR X 50 CM YÜKSEKLİKTE DÖNÜŞÜMLÜ DOĞRULTULARDA YAPILACAKTIR.

SECTION 2 - 2

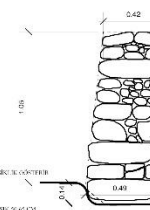
SCALE 1 : 20

YATAK KESİMİ YÖNÜNE GÖRÜNÜŞÜ

İÇİME DİRİSLERİN YATAK KESİMİ YÖNÜNE GÖRÜNÜŞÜ

ZEMİN KESİMİ - DÜZELTİLMİŞ DURUMDA GÖRÜNÜŞÜ

ÇİFT YÜZLÜ SERBEST DİKLİ KURU TAŞ DUVAR İNŞA KESİMİ

YAĞMUR SUYU AKIŞINI SAĞLAMAK İÇİN GÖMÜLÜ FAN ARIK KAPATILMA KAPATILMA FAN ARIK İNŞAATINDA SON DÜZELTİMİ SIKIŞTIRILMIS ARIZ ÖZ DOĞRU

50-60 CM YÜKSEKLİKTE İM DAİREDE ARA BAĞLANI

4 YATAK TAŞI ARIZI 90°'DE ÇİM ARIKLIKLARLA KUMARLARI TOPRAK İÇERİSİNDE YERLEŞTİRİM DAĞA BÜYÜK TAŞLARI ALTERNATİF YÖNE ÇAPSIZ

2 KAZI ONARIMI SOĞANLI VE DİĞER CANLI BİTKİLERİ VE ORYANTA ÇIKAN ARKEOLOJİK KALINTILARI SAKLAMAK İÇİN GÖMÜLÜ DİRİSLERİN

Taşınan tüm toprak daha sonra mimari açıdan dikkatli bir şekilde temizlenecektir.

parçaları bir Arkeolog gözetiminde

belgelemek ve

Tesseralar gibi küçük mimari parçaları uygun şekilde koruyun.

kaydırılmış/kaydırılmış olabilecek kaplanmış bina katmanları vb.

hatalı olarak ortaya çıktı

kazı.

Daha sonra toprak, mekanik araçlarla değil elle dikkatli bir şekilde geri taşınacak ve kuru taş duvarların yatak taşları veya armatür çitinin temeli için hazırlanmak üzere sıkıştırılacaktır.

Temellerin ağaç veya çalılarla bulunduğu yerlerde, bitki gövdeleri için uygun bir boşluk (en az 15 cm) bırakılarak temel durdurulmalıdır. Hiçbir durumda ağaç ve çalılar kesilmeyecektir. Yanlışlıkla kesilen ağaçlar

quarantinalı/yeniden dikilmelidir.

Kuru Taş Duvar İnşaatı

Sahalar taşlarla döşenmeli ve dikey konumda olmamalıdır. Kaplamanın etkisi, alternatif katmanların iyi bir şekilde çaprazlanmasıyla rasgele olmalı ve tekrarlayan bir desen görünmemelidir.

Taşların doğal olarak birbirine sıkışması, sabit olması ve kaymaması gerekir. Dolguca yuvarlak taşlar kullanılmamalıdır.

Duvar, sağlamlık ve görünüm açısından eşit yükseklikteki yatay taş sıralarından yapılmıştır. Temelde en büyük taşlar altına, daha küçük olanlar ise üstte kullanılmaktadır. En küçükleri moloz dolgusu olarak kullanılacaktır.

Bir sıradaki her birleşim yerinin bir sonraki sıradaki taşla kapatılması sağlanmalıdır.

Güçlendirme sahalarında dış taşlar drenaj akışı için hafifçe dışarıya doğru eğimli olarak yerleştirilmelidir.

Uzun kenarlı taşlar 50 cm'lik düzenli aralıklarla içe doğru döndürülerek duvarın çekirdeğine ulaştırılmalıdır.

Duvarın göbeğinde sadece kürenmiş kireçten yapılmış sıvırtma harcı kullanılabilir ancak yüzeylerden görünmemelidir (yüzden en az 10 cm girinti).

Taşlar, taşları yerinden oynatılmadan, çekiçle değil elle duvara yerleştirilmelidir.

Kaplama taşları yuvarlak olmaktan ziyade düz olacak şekilde seçilmeli ve yağmur suyunun akışı için dışarıya doğru eğimli, sıkıca sıkıştırılmış dolgulu bir yatak üzerine yerleştirilmelidir.

SEVINA FLORIDOU

MİMAR

P.O.B. 58469 LIMASSOL PG. 3307

TEL 25 307411 FAX 25 370730

e-mail: sevina@spidernet.com.cy

PROJE

LACMA FOUNDATION COLLABORATION - PYRAMIDARMSIS - PROJECT - RESTORATION OF FIRE-AFFECTED LANDSCAPE AT KAZANI (EPITAFIONA) LOCALITY - LIMASSOL DISTRICT

MÜLK SAHİBİ

MAPİA PATARAKKINOY

TITΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ:

METHODOLOGY OF DRYSTONE WALL CONSTRUCTION

DATE: 09/2022 DRAWING NO. 00

SCALE: -

CODE: 0116

DRAWN BY: LP

REVISIONS: